

NEOPRAVDANO POTISNUTE RIJEČI

Prilog kolege Žeravice u *Jeziku* br. 5/90. potaknuo me da i ja upozorim na mnoge potisnute izraze hrvatske pravne tradicije. Ne polazim ovdje od pravnih tekstova, nego baš od izraza kojima se tradicionalno služe ili su se služili pravnici u Hrvatskoj. Ovaj prikaz ne pretendira nikako na iscrpnost.

Potiskuje se izraz *ovrha*, ali još nije posve potisnut, a pridonosi bogatstvu i preciznosti pravnčkog jezika. Potiskuje ga se riječju *izvršenje* koja ima vrlo općenito značenje nasuprot *ovrsi* koja ima sasama posebno značenje i baš sudbenog izvršenja, za razliku od drugih izvršenja.

Riječi *obitelj* nema u sadašnjim zakonskim tekstovima, gdje nalazimo samo riječ *porodica*, ali ne u njezinu pravom značenju, nego u značenju obitelji.

Isto je i s riječi *skrbnik* koja je zamijenjena riječju *staratelj*.

Nema više korisnih riječi *predstojnik*, *pročelnik*, *mjernik*.

Do kasnih pedesetih godina još se čulo za *povjerenstvo*, otad ne više.

Sve do 1954. rabile su se riječi *dobava*, *dobavljač*, ali od 1954. – kada su objavljene Opšte uzanse za promet robom – nestala je ta riječ i zamijenjena *isporukom*.

Hrvatska tradicija govori uvijek o *poštenu* posjedniku, ali još od 1955, kad je objavljen Zakon o nasljeđivanju, imamo samo *savjesna* posjednika (kako nalazimo u prijevodu *Austrijskog građanskog zakonika* Dr. Dragoljuba Arandželovića).

Zakon o obveznim odnosima ništave i pobjone ugovore naziva *nevažnim* ugovorima; ali naziv hrvatske pravne tradicije je *nevaljani* ugovori.

U Zakonu o parničnom postupku potisnut je *očevid s uviđajem*, a nestala je riječ *naličje* u značenju *očevida na licu mjesta*. Rabi se samo *vještačenje*, potisnuto je *vještvo* koje znači nešto drugo: vještvo je gotov

nalaz i mišljenje, vještačenje je vještakov rad koji traje i još nije doveo do rezultata. Rasprava se *odlaže* (što je pogrešno jer je to glagol s prostornim značenjem), a potisnut je vremenski glagol *odgoditi*. Potisnut je izraz *ogluha* i zamijenjen *presudom zbog izostanka*.

Potisnuta je riječ *obvezatan*, iako je potrebna radi razlike prema *obvezan*.

Naziv *biljezi* i *biljegovina* potisnut je *taksom*.

U Zakonu o poslovnim zgradama i prostorijama rabi se samo izraz *zakup*, i to neispravno, jer izdavanjem u zakup ustupa se zakupniku i pravo na plodove, dok izdavanjem u *najam* ustupa mu se samo uporaba. No naziv *najam* je potisnut.

Potisnut je izraz *obrt* i *obrtnik* i zamijenjen s *imaocem zanatske radnje*. Zanat je jedno (sama struka), a obrt nešto drugo, i obrtnik je kratak izraz pa ima prednost pred dugim i složenim.

Naklada je potisnuta.

Hrvatska tradicija rabi izraz *kazneno* pravo, *kazneni* zakon, *kažnjivo* djelo; ali sve je to potisnuto pridjevom *krivični*. Teoretski, ne valja ni pridjev *kazneni* ni *kažnjivi* ni *krivični*, jer bit *kažnjiva* djela je u društvenoj opasnosti; ali *kazneni* i *kažnjivi* je u hrvatskoj tradiciji, a tako i u evropskoj.

Potisnuta je *globa*, premda je bolja od *novčane kazne* jer je kraća.

Potisnut je *postupnik*, govori se samo o *odredbama procedure*.

Bude li potrebe, treba se sjetiti *priziva* i *utoka*.

Na kraju, treba istaknuti da je hrvatski jezik bogat i moćan. Imajmo na umu da razlikuje *Gospoda* i *gospodina*, *gospodnji* i *gospodski*, *janjca*, *janjetinu* i *Jaganjca* i da ima razlike kao i drugi razvijeni i standardizirani jezici. Ponosni na takav jezik, moramo ga brižno i pomno njegovati.

Marko Pederin